



Universitätsbibliothek Paderborn

Rev. P. Francisci Josephi à Rodt Capuccini Anterioris Austriæ Provinciæ. Opus ...

Planctvs Ecclesiæ Et Animæ - Super Caput Primum Lamentationum
Jeremiæ Prophetæ. Allegorice, Et Moraliter Expositus, & Distributus In
Discursus LII. Concinatorios Quadragesimales ... ; Scilicet Liber Vitæ, Et
Excessvs Amoris ...

Rodt, Franz Joseph von

Campoduni, 1680

Discursus VI. Anima peccatrix rarò in primo peccato sistit, sed cadere
incipiens de peccato in peccatum labendo migrat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52659)



DISCURSUS VI.

Ghimel.

Migravit Judas propter afflictionem, & multitudinem servitutis. *Thren. i. v. 3.*

DE ANIMA.

Anima peccatrix varò in primo peccato stitit, sed cadere incipiens, de peccato in peccatum migrat.

L. **M**agno, & lento labore ad ardua tenditur; si mons aut scala ascendenda, gradatim & pedetentim proceditur, nec periculum, quòd uno saltu scala ascensum quis superet. At facilis descensus,

Arduus ascensus, & lentus.

& præceps, uno sæpe saltu, aut potius casu per scalam descenditur, nec in uno sistitur gradu, sed de gradu in gradum, usque ad fundum, cadens precipitanter devolvitur.

Descensus præceps.

Via ad virtutem ardua est, violenter ascendendum, & eluctandum est, unde non properanter, sed pedetentim de virtute in virtutem pede lento ascenditur. At via vitiorum, &

P. Franc. Iosephi Op. IV.

semita ad interitum tendens deorsum vergit; hinc sine lege & per saltum, non observato graduum ordine descenditur, sed uno sæpe casu multos simul emetitur gradus, & in plenitudinem vitiorum peccator precipitatur. Versus iste, quem exponimus, Ghimel intitulum, id est, Plenitudo, uti etiam Hugo Cardinalis observat; Ghimel, ter interpretatur plenitudo, quia pro plenitudine peccatorum captivati sunt; quod efficacius exponens glossa, ait: Migravit Judas propter multitudinem peccatorum: Migravit scilicet populus Judaicus non tantum inter Babylonios, sed etiam inter alias gentes, de loco in locum, teste Hugone.

Hugo Card. Glossa Ordin.

G. Mora

Moraliter hic describitur mi-
 Gloſſa ſerabilis, animæ peccatricis,
 Ordin. ſtatus, quæ ſemel à Deo rece-
 deus, ubi cadere cœpit, plerūq;
 nō uno lapſus gradu contenta,
 per plures præcipitatur gradus,
 uno verbo, de vitis migrat ad vi-
 tia. nec cadendi finem facit, do-
 nec in plenitudinem devolvat-
 tur. Perſuadet in principio
 dolofus tentator, unicum ruinæ
 gradum, quo adepto, nullum
 ulterioris caſus pertimeſcendū
 ſit periculum; Mitte te deor-
 ſum, inſclamat tentator; Ne
 verearis? Præfixus eſt certus
 ruinæ terminus, in primo ca-
 ſus ſiſtetur gradu; quid dubi-
 tas? quid hæres in paſſu unico,
 quem revocare licebit pro men-
 tis arbitrio? Mitte te deorſum.
 Sed vix unquam in uno paſſu,
 in uno gradu ſubſiſtet caſus,
 ſed ubi ſemel, ſubtractâ pedum
 firmitate, ruinæ factum eſt ini-
 tium, jam omnia uno aguntur
 impetu, & præcipiti per gradus
 caſu, de vitis migratur ad vitia,
 & in plenitudinem & multitu-
 dinem peccatorum, celerius,
 quàm quiſque ſibi imaginari po-
 terat, devenitur.

II.
 Magno animi fervore in pec-
 catores invehitur Rēgius Pſal-
 tes: *In corde iniquitates operamini
 in terra.* Quæ cogitationi mo-
 roſæ enormitas? Quæ, tantâ
 inveſtione digna turpitudine?
 ait tentator; facile expiatur le-
 ve cogitationis piaculum, fa-

cile hæc ſubducitur, & emenda-
 tur macula cordi ſoli inhærens.
 Sed (dato, non conſeſſo, quòd
 noxæ in exterius opus non e-
 gredientes, & in ſolo recluſæ
 corde, ſint de leviore peccato-
 rum genere) nunquid reſtrin-
 ges, & continebis (ait Augu-
 ſtinus) *iniquitatem forte in corde
 ſolo?* Non: non: vult dicere
 magnum Africa Lumen; *Audi
 quid ſequitur. & cor ſuum, ſequun-
 tur manus, à cogitationibus de-
 venit ad opus conſummatum:
 Iniquitates manus veſtræ concinnant
 hoc eſt, connectunt, juxta Au-
 guſtini verſionem. Quid eſt con-
 nectunt? De peccato peccatum, & ſurco.
 ad peccatum, peccatum propter pec-
 catum, reſpondet egregiè præ-
 fatuſ Doctor. Quid eſt hoc? Ipſe
 ſe declarat exemplo. *Furtum
 fecit? peccatum eſt. Viſus eſt? Oc-
 cidere querit eum, à quo viſus eſt.
 Connexum eſt peccatum peccato. Per-
 miſerit Deus occulto iudicio occidere
 eum, quem voluit occidere: Sentit
 ſciri; querit & alterum occidere;
 connexuit tertium. Dum ea mol-
 tur, forte ne inveniatur, aut quia ſe-
 cit, ne convincatur, conſulit Ma-
 thematicum: additum eſt quartum.
 Reſpondet forte aliqua dura & mala
 Mathematicus, curritur ad aruſpi-
 cem, ut expietur; reſpondet aruſpex,
 non ſe poſſe expiare, maleſicus queri-
 tur. Et quiſque omnia poſſit numerare,
 quæ connectuntur peccata peccatis
 huicunſque D. Auguſtinus.**

Ex

Inus de
pec. 10 in
peccatum
migravit

Ex quo apparet, quàm periculose Judas, peccator, cum semel cadendi fecit initium de peccato in peccatum migrer. Migravit Judas! Et planè si ipsum proditorem Judam inspicere velimus, clarum ille nobis exemplo suo testimonium perhibebit, de quo testatur Evangelista, quia sur erat, & loculos habens, ea, quæ mittebantur, portabat: A furto crevit pecuniarum cupido, quibus cumulandis proditorem se obtulit coram principibus Sacerdotum, ad tradendum, & vendendum innocentem Filij Dei sanguinem, à proditione migravit Judas ad indignam & sacrilegam Corporis Dominici sumptionem, quo indignè accepto, introivit in eum Satanas, ut ad Principes Sacerdotum pro capiendo mundi Salvatore prope- rarer, ipse dux reproborum effectus, quibus proditorio ficta amicitia osculo signum dedit; Demum à nefaria proditione ad ipsam desperationem & laqueum migravit, de vitio ad vitium, de peccato in peccatum præcipitatus. Quis unquam sibi persuasisset Apostolica dignitatis, & sanctitatis confortem ex uno avaritiæ lapsu ad tam enormes scelerum casus devolvendum? Sed hæc est cadentium miseranda conditio, ut in uno gradu & casu non

subsistat, sed casum casu cumulet, & multiplicet. Vidit in suo excessu Apocalyptica Aquila, Angelum de cælo descendentem, in fortitudine clamantem, ac perversa Babylonis ruinam de prædicantem: Cecidit, cecidit Babylon magna, & facta est habitatio dæmoniorum, & custodia omnis spiritus immundi. Advertit glossa, Lyramus & Hugo Carenlis, quòd Angelus, geminato verbo geminat ruinam, anima namq; peccatrix, Babylonicâ confusione perversa cecidit, cecidit, hoc est cadendo cadit, propter peccata carnalia & spiritualia, id est, de carnalibus peccatis præcipitatur in spiritualia, de abyssu in abyssum, donec fiat abominanda habitatio dæmoniorum, & custodia omnis spiritus immundi: Cecidit, cecidit talis anima miseranda, nec firmum amplius, solidumque in plano pedem, aut gressum figere potest, quoniam (ait Job) involuta sunt semitæ gressuum eorum. Et quid sibi volunt involuta semitæ, & involuti gressus? Probè mag- nus respondet Gregorius, cum culpa culpa adjungitur, quid aliud, quam involuta semitæ, atque innodati vinculis pravorum gressus ligantur? Pedes enim ligati, quid nisi iteratam ruinam, gressus involuti, quid nisi repetitos casus præsagiunt? Unde bene (pergit

III.
Apoc. 18.
v. 2.
Babylon
anima
peccatrix
Hugo
Card. hic.

Cadendo
cadit.

Job c. 6.
v. 18.

S. Greg. l.
7. Moral.
c. 15.

Attendi-
te Religio-
sio

C. 2.

Grego-



Gregorius) contra perversam mentem, sub Iudæe specie per Isaiam dicitur: Erit cubile draconum & pascua strubionum... Et pilosus clamabit alter ad alterum. Et quisnam pilosus iste Faunus, & horridus

Pilosus est peccatum.

Onocentaurus? Pilosi nomine (replicat præfatus Doctor) cuiuslibet peccati asperitas assignatur: Itaque Pilosus alter ad alterum clamat, cum perpetrata nequitia ad aliam perpetranda provocat, & quasi quadam cogitationis voce commissa iam culpa, culpam adhuc, quæ committatur, invitat... Quippe perversam mentem culpa subsequens, ex occasione culpæ precedentis illaqueat, ... Sicque fit, ut semper se gressuum semita deterius involvant, dum mentem reprobam culpa per culpam ligat.

Psal 47. v. 8.

Quod sub pilosi ad alterum clamantis nomine Isaias innuit, hoc idem sub Abyssii nomine declarat Regius Propheta: Abyssus abyssum invocat: Id est, culpa culpam, glossatur moralis: Unde, dicit Gregorius, peccatum, quod per penitentiam non deletur, mox suo pondere ad aliud trahit. Nam abyssus, abyssum, Faunus pilosum, pilosus onocentaurum invocat. Hoc est, (juxta expositionem

Hugo Card in Psal. hic.

Hugonis) peccatum peccatum; sicut superbia avaritiam; gula luxuriam: ita homicidium. &c. Mart. 12. Assumit septem spiritus, nequiores se, ut fiat habitatio demoniorum, & custodia Spiritus im-

mundi. In summa, abyssus abyssum invocat, & peccatum in peccatum, culpa in culpam trahit: Migravit Judas de vitio in vitium.

Proprio id ipsum damno abundè expertus fuerat David, qui eo tempore, quo solent reges ad bella procedere, misso cum exercitu, contra hostem Joabo, ipse quieti interim, & animo domi suæ indulgit; Subinde Regiis cibus ad prandium bene saginatus in tumultuariam seselectulum prostraverat, ac post meridiem de strato surgens, desidiosus, ac oriosis vacans cogitationibus super solarium deambulaverat. Indecens tanto heroe ac Prophetâ culpa, erat otium, eumque, qui galeam & loricam cinctus, formidabilis debebat esse hostibus, molli recumbere pulvinari, eum, qui levam clypeum, dextram vibrare hastam debuerat, complicatis manibus, & somno adhuc ligatis incedere pedibus. David, qui fixis prius vestigiis alacris & indefessus vijs mandatorum Dei institerat, moveri coepit, & vacillare pedibus ex otio, mei autem penè moti sunt pedes, ut in otii vitium prolaberentur. Sed nunquid in primo ruinæ gradu vacillantes gressus Davidis substiterunt? En migrat Judas, & Leo de stirpe Juda, David mox ad alterum

IV.

2. Reg. 11. v. 1.

Lapsus David videlicet peccato in peccatum.

Primum peccatum otium.

Ps. 72. v. 2.

terum gradum & vitium: O-
tiosus curiositati oculorum
frana laxat, è solario prospicit,
mulierem se lavantem conspi-
cit, pulchram valde, cujus spe-
cie haustum per oculos venenū
mox ad cordis intima penetrat,
delectatione inficit, ad consen-
sum cor trahit. O vir secun-
dum cor Dei! quò te oculo-
rum incauta concupiscentia?
quò te otij desidiofa lues trahit?
ut cor nocturnis vigiliis attri-
tum, orationibus luccensum,
lacrymis pastum & conforta-
tum, ad concupiscentiæ & a-
dulterij consensum rapi patia-
ris? Verè & tu iniquitatem o-
peraris in corde! Sed nunquid
(ut verbis Augustini utar) in
corde solò? Cor suum sequuntur
manus, iniquitates manus tuæ
concinnant, consensum opus
ipsum subsequitur. An fortè
in ipso opere ac consummato
enormi adulterij peccato unctus
Domini subsistit? Imò verò
nullus adhuc migrandi, ac ca-
dendi de peccato in peccatum
finis.

Quoniam ex adulterio se
concepisse Davidi nuntiave-
rat Bethsabæe, ille de castris
per expressum avocat Uriam,
humanissimè excipit, dura cu-
bantem humo regiis dapibus
munificentissimè recreat, ac
vino cor ejus, laboribus, ac cu-
ris aggravatum, sublevat, &

inebriat, ut maritali thoro ca-
strensibus curis sepositis frua-
tur, hortatur, omnia hæc ge-
rens sub humanitatis ac bene-
volentia specie, revera autem
intendens, ut dormienti cum
uxore, partus adulter injustè
marito, & non sibi adultero ad-
scriptus, perpetratum tegat
adulterij peccatum. En quan-
ta Davidis injustitia, ut non so-
lùm legitimo marito violare u-
xorem, sed etiam læso marito
alienum hæredem, & legitimis
liberis illegitimum jungere co-
hæredem attentet. Vide hîc ut
unum peccatum trahat aliud? mo-
net Cornelius. Vide, quo-
modo ab otio ad adulterium,
ab adulterio ad tam enormem,
& adulteris valde usitatam in-
justitiam prolapsus sit, ut ma-
rito, filius ex adulterio suscep-
tus, supponatur, isque cum ma-
gno verorum filiorum damno
alendus, reliquis legitimis hæ-
redibus justam hæreditatis par-
tem surripiat. Ut hanc ergo
fœtûs suppositionem David adornet.
Uriam inebriat (notat Corne-
lius) quod tertium fuit ejus pecca-
tum.

Sed neque hîc sistunt effusi
in lapsum Prophetæ gressus, e
luso enim supponendi fœtûs
consilio, cum falsis, ac prodi-
toris literis ad Joabum in ca-
stra ablegatur fidelis Urias, de-
serendus in acriori conflictu,
&

Trium
Inebria-
tio Uriæ

Cornel.
v. 130

Injustitia
in supposi-
tione pro-
li.

4. Homi-
cidium.

& Ammonitarum gladiis sacrificandus. Dictum, factum. Advolat e castris nuncius, uti credebatur, Regi ingratus, cecidisse scilicet de servis Davidis viros non tantum gregarios, sed ipsum etiam Uriam Hethaem, Regi imprimis carum. Dissimulat David, politicorum more acceptum nuncium, varios belli eventus preterit; interim non tantum de perpetrato feliciter, & testam dexteritate homicidio, sed etiam copulanda in matrimonium vidua sibi gratulatur. Introduxit eam in domum suam, & facta est ei uxor:

Isidorus apud Cornel.

Altum ad hæc suspirat Isidorus, gravem Davidis de peccato in peccatum casum considerans: Sic ex vitio vitium gignitur; Sicut David non evitavit adulterium, perpetravit & homicidium.

Copulatio adultera.

Concludunt hos enormes Davidis lapsus his verbis sacra pagina, & displicuit verbum hoc, quod fecerat David coram Domino, nempe quod David non contentus perpetrato adulterio & homicidio, etiamnum cadere & de peccato in peccatum migrare non destiterit, ductam scilicet in uxorem adulteram. Fuit ergo (attestatur Cornelius) hoc quantum Davidis peccatum, Iudæis enim veterum erat, ducere illam, quam adulterio pollissent, quare summo pe-

Cornelius hic.

re Deo displicuit hæc adulteræ copulatio, cum quia novum in hoc perpetravit David peccatum, tum quia adulteram ducendo approbavit prius adulterium, & homicidium, teste eodem Cornelio.

Sistite hæc doloso tentatori nimis creduli, & incauti mortales, & cum tremore enormiter de peccato in peccatum cadendo cadentis Propheta ruinam contemplantini. Heu cecidit, & cecidit! cecidit vir Dei, non uno, sed iterato, & reiterato lapsu miserè in abyssum peccatorum. Discite alieno damno, non facile in lapsum gressus effundere, non facile in uno ruinæ gradu substitutos. Nolite vobis persuadere, parum salutis vestrae præjudicare, in unam levem cogitationis aut morosæ delectationis culpam prolabi, non ulterius vos de corde ad manus, de cogitatione ad factum processuros, hæc terminum culpæ vestrae ponendum & finem lapsui: Credite mihi, & si non mihi, aliorum exemplis & experientia credite, malitiam certis non terminari finibus, & peccato ad peccatum viam sterni, ut verbo dicam: de vitio migrari ad vitium. Nemo dicat, nemo sibi promittat, seque securum reddat: Huc progrediar, & non amplius.

Solet subinde hyberno tempore

V.

In glaciis
difficiliter
sistitur.

pore ad relaxandum animum licentiosa juvenus stagna, lacus, aut flumina, glacie congelata, tentare, ubi in hoc continenti vitreo, certatum velocissimo cursu vehuntur, excipiunt tamen subinde periculosi casus, & casualia pericula hanc animorum relaxationem, dum vel pedibus vacillantibus, aut non observato iusto corporis aequilibrio prosternuntur, vel etiam nimium ad eas partes & extremitates, ubi glacies nondum firmè satis & solidè condensata est, excurrendo, miserè rupta glacie demerguntur. Licet enim hoc casu periculum finaliter advertant, cursum tamen cepto semel impetu sistere repente nesciunt, neque qui glaciei semel se impetuose credidit, promittere sibi potest, huc progrediar & non amplius. Sic etiam ille, qui semel glaciali cursui voluptatis, alteriusve mali se credidit, sibi promittere non præsumat, quòd post unum, alterumve malitiæ passum, post unum peccatum, statim pedem firmare valeat, sed semel in vitiorum glaciem proVectus, viam semper magis lubricam in glaciali hac palæstra reperturus, de vitiis, migrabit ad vitia.

VI. Videbis subinde juvenem, aut puellam, qui licet dehortantibus amicis lubricas tamen

occasiones, ac societates evitare negligunt, nihil magni, nihil scandalosi in animo volventes, in lubricam tamen glaciem descendunt, confidentioribus colloquiis, nutibus, aspectibus, & subinde levibus osculis contenti, ad majora scelera, & turpitudines progredi non intendunt. Sed in lubrica hac glacie nondum sistitur; ab osculis ad tactus enormes, ab his ad ipsam prolabuntur fornicationem; Ingravidatâ complice consilia aguntur de contegendâ infamiâ, & suffocando partu, quaruntur medicinæ damnabiles, aut iis optatum effectum non consecutis, ad ipsam proceditur immane infanticidium, quò non tam vitâ, quam cælo miser partus, baptisimi subsidio destitutus, privatur; primo scelere feliciter peracto, atque contacto, priores repetuntur lascivia, attentantur antiquæ infanticidiorum immanitates, si metus sinistri successus accedat, ad maleficos, ad magos, ad ipsam dæmonum opem recurritur, & in subsidium famæ, anima infernali hosti oppignoratur, Deo, omnibusque Sanctis renuntiatur, & in hoc maligni hostis mancipatu miserè peritur. Sic de peccato in peccatum, de abyssis in abyssum migratur.

Luxuriosus semper ulterius fertur.

Suspe-

VII.

Adulter.

Suspecta consortia fortè frequentabit ligatus cum ligata, gravis subsequitur casus, accrescet marito. haeres illegitimus, animis lascivo amore succens, maritalis erga consortium affectus extinguitur, hinc de conjugè è medio tollendo, consultatur, parantur venena, araneæ è domùs pendentès parietibus conquiruntur, jusculis, ac cibis ingerendæ; ad secundas illegitimas nuptias proceditur, interim nefama jacturam patiatur, externus devotionis habitus simulatur, ad sacrum pœnitentię tribunal acceditur, enormi tamen scelere semper altum dissimulato, à sacrilega Confessione, ad indignam proceditur Cõmunionem, & dum usque ad vitæ finem in hisce detestandis sacrilegiis, ac illegitimo thoro perseveratur, miseri inter mortis angustias conclusi, ac de spe veniæ desperabundi, aeternum pereunt.

Philos.

Alii gulæ, ac computationibus addicti, dum popinas accessuri de meliori capessendo consilio admonentur, de omni excessu sanctè fidejubent, sed vino in vitro flavescente, & dulciter per gulam descendente, vapores ascendunt de stomacho ad caput, turbulentum jam aliàs, & tumultuosum cerebrum perturbant, ex levi quovis verbo captatâ occasione excitantur rixæ, de verbis

devenitur ad verbera; provocantur ad duella compotatores, aut ex subitis motibus ad arma concurrunt, ad cædes & homicidia, uno verbo, de peccato ad peccatum.

Alii à vino non in leones, sed in porcos conversi, à gula migrant in agnatum illi vitium luxuriæ, lascivis verbis & jociviam majori malo parantibus. De Israëlítico populo testatur Scriptura: *Sedit populus manducare & bibere: sed nunquid in gula substitère Hebraei? Quin imò de vitio migrant in vitium: Et surrexerunt ludere, id est, formicari, juxta aliquorum xpositorum mentem.*

Sed posito, quòd lusus in genuino suo sensu intelligendus sit, an fortè putamus, ab hoc in aliud vitium non migrari? Docet planè experientia, eos, qui ludendo, & (quod illi communiter jungitur) potando dediti sunt, dum ex tenui substantia sumptus, & jacturam prosequi non possunt, parentibus, & patribus familias suffurantur pecunias, vinum, frumenta, quibus nutrire possint bibendi, & ludendi cupidinem, imò subinde pupillorum substantias, publicæ arariæ, aut creditas sibi ratione officii publici pecunias subtrahunt, quibus quotidianum compotadi, & ludendi usum foveant.

Ambi-

VIII.]

Exod. 32.

6. Sic &

Loth.

Gen. c. 19.

IX. *Ambitiosus* Ambitiosus, conquirendis officiis, & dignitatibus magnas facit expensas, lege ambitus alias prohibitas, si spe & expectatione sua defraudetur, implacabile concepit odium, nullam praterit occasionem se vindicandi, & omnem lapidem movet ad scandalum æmulo suo parandum, nam injuria accepta, manet alta mente, reposta, & imprimit characterem quasi indelebilem. Quod si verò desiderata ambitiosus dignitate potiatur, jam sumptuosus & pomposus, familiam ad vestium luxum, conviviorum, apparatus parat, & instruit, sed dum luxui privati redditus non sufficiunt, pauperibus sudorem, & ærario sanguinem

exprimit, & sic de peccato in peccatum migratur, & abyssus abyssum invocat.

Non igitur fidem demus dolosis callidi serpentis inspirationibus, qui persuadere animæ conatur, mitte deorsum, ad unum tantum peccati consensum, descende ad unicum tantum culpæ gradum, ulteriorem non pratendo casum, cavebo de ulteriori ruina, &c. sed cave d' anima, si vel semel cadere cœperis, si vel semel facto impetu glaci te credideris, tam facile non subsistes. Fige igitur firmiter gressus tuos, & cum Propheta constanter propone; Non movebor in æternum, Amen.

